

Гонак Ігор

аспірант кафедри міжнародної економіки

Науковий керівник: д.е.н., професор Іващук І. О.

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль, Україна

ЕКОНОМІЧНЕ СУПЕРНИЦТВО ЯК НЕВІД'ЄМНИЙ ЕЛЕМЕНТ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Економічне суперництво країн є об'єктивним процесом, що формується під впливом як глобального економічного середовища, так і економічної політики. В останнє десятиліття країни все частіше вдаються до використання протекціоністських та інших форм економічного суперництва. Дане питання актуалізується для країн в умовах зростання напруженості економічних відносин між ними та виникнення глобальних осередків конфліктів, що потребує більш ґрунтовного дослідження впливу різних форм економічного суперництва на економічний стан країни та інших міжнародних економічних відносин.

Більшість країн світу є членами міжнародних інтеграційних економічних об'єднань. У цих економічних інтеграційних утвореннях об'єднані країни із різним економічним потенціалом та розвитком економіки, внаслідок чого деякі країни замість очікуваного від інтеграції позитивного впливу отримали зворотній (негативний) ефект. Наприклад, введення євро у багатьох країнах Європейського Союзу із меншим економічним потенціалом (Греції, Італії, Іспанії, Португалії та інших) спровокувало зростання державного боргу та загального рівня зовнішньої заборгованості; після вступу у Митний союз Білорусь, Казахстан та Вірменія поступились часткою економічного суверенітету задля економічних преференцій у взаємній торгівлі, проте, замість позитивного економічного ефекту, це спричинило посилення негативних тенденцій в економіці та бюджетних втрат від митних платежів. Країни у інтеграційних об'єднаннях змушені дотримуватись взятих на себе зобов'язань у межах підписаних міждержавних угод, і тому намагаються застосовувати інші, більш ефективні для розвитку національної економіки, форми зовнішньоекономічної діяльності та економічного суперництва.

Ефективними формами економічного суперництва є сукупність фінансово-економічних, політико-правових, адміністративних та інших методів і засобів, спрямованих на досягнення забезпечення національних економічних інтересів, які застосовуються проти економічної системи іноземного суб'єкта чи міжнародної організації та на які немає засобів адекватно симетрично відреагувати.

Такими формами економічного суперництва можуть бути:

- загальна державна політика сприяння бізнесу;
- ліцензування та контингентування зовнішньоекономічної діяльності;
- провадження вигідної для експортерів та збиткової для імпортерів девальваційної політики;
- провадження короткострокової ревальваційної політики;

СЕКЦІЯ 2
ПРІОРИТЕТИ ЗОВНІШНЬО-ЕКОНОМІЧНОГО
СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

- впровадження валютних обмежень;
- стимулювання експорту;
- використання різних стратегій ціноутворення на різних ринках;
- стимулювання урядом розробки та виробництва національними товаровиробниками дешевої високоякісної продукції;
- шпіонаж промисловий;
- провадження ефективної економічної експансії;
- політичний та військовий вплив на економіку іншої країни як форма економічного суперництва;
- інші форми економічного суперництва: переманювання за кордон перспективних студентів і провідних науковців тощо.

Разом з тим, наслідки економічного суперництва є негативними для всіх сторін протистояння. Окрім явних втрат, які несуть країни, проти яких застосовуються технології економічного суперництва (банкрутство країни та її окремих економічних суб'єктів, зменшення купівельної спроможності громадян, зменшення соціальних стандартів країни, збільшення безробіття), країни, які застосовують технології економічного суперництва також несуть економічні втрати (із-за зменшення купівельної спроможності громадян інших країн, втрачаються зовнішні ринки збуту продукції, зменшуються обсяги випуску продукції, збільшується безробіття та видатки бюджетів з одночасним зменшенням їх доходів, стимулюється трудова міграція із постраждалих країн у багатші, що, у свою чергу, для економічно розвинутих країн забезпечує додаткове навантаження на ринку праці, для соціальної інфраструктури та видатків бюджетів).

Таким чином, використовуючи наявні фінансово-економічні та інтелектуальні ресурси, економічно розвинені країни розробили ефективні методи економічного суперництва, за допомогою яких отримують глобальні економічні та політичні переваги. Разом з тим низка країн не спроможні адекватно відреагувати на такі дії. Тому вважаємо, що використання цих методів шкодить глобальній економіці, адже знижуються обсяги міжнародної торгівлі, відбуваються постійні зміни в усталених зовнішньоекономічних зв'язках, отже, породжує хаос та турбулентність у розвитку глобальної економіки. За таких умов для стабілізації глобального економічного середовища важливим є узгодження національних економічних інтересів різних країн.

Список використаних джерел

1. The World Trade Organization (WTO) URL: <https://www.wto.org>_(дата звернення 21.05.2017).
2. The North American Free Trade Agreement (NAFTA) URL: <http://www.naftanow.org/>_(дата звернення 21.05.2017).
3. АСЕАН (країни Південно-Східної Азії) URL: <https://sites.google.com/site/economorganizations/opek/asean-kraieni-pivdenno-shidnoie-aziie> (дата звернення 21.05.2017).
4. Іващук І. О., Войцещук А. Д. Митна політика: фіскально-регулюючий аспект. Київ : В-во ТОВ «ВД «Мануфактура», 2005. 160 с.